

Barnetik

ULA IRURETAGOIENA

Urriko lehen astelehenean, Nazioarteko Arkitekturaren Eguna da, Nazioarteko Habitat Egunarekin batera. Bi egunen aldibereotasunak eguna markatzen du, arkitektura (giza) habitata eraikitzeke bidelagun baita. Horren aitzakian eta arkitektura suspertzeko helburuaz, urriko kultura programazioa arkitektura eta hirigintzarekin kutsatu ohi da, eta normalean arkitekto-profesionalen esparru itxiko guneen atea ireki egiten dira. Egunaren sinbolismoak ez du gorputzeko atal bat bera ere kilikatzen, baina badu interesik programatzen den ohiko aktibitateen planteamenduak: arkitekturaren tripak erakusten direla. Pribatutasun edo segurtasun arrazoiengatik bisitagarriak ez diren eraikinetan barneratzeko aukera zabaltzeak kuriositatea pizten du, edo jakin-mina ernaldu daiteke eraikina diseinatu duten egileen nahiak eta helburuak entzuteko aukerarekin. Arkitekturaren barneratzeko bi foku hauek posible egin dezakete egunero aurrez topatzen dugun eraikina desberdin ikustea, norbaitekin intimitate-enkontru baten ostean sentitzen dugunaren antzera. Zerbait aldatzen da.

Arkitekturaz inguraturik bizi gara, baina profesionalak salbu, begirada-tresna gutxi izaten ditu herritarrak arkitektura ulertzeko. Batez ere bi kritika iturri ditu eskuragarri: erabilgarria ote den erabiltzaile paperean dagoenean edo itsusia/ederra iruditzen ote zaion bisitari rola tokatzen zaionean. Arkitektura baten aurrean posizioa hartzeko funtzionaltasuna eta estetika guztiz zilegi diren arren, tramoiaren sartzeko kritikarako oinarri gehiago eskaintzen ahal dizkigu, kanpotik barnerako jauzia egiteko beta. Eraikitzeke bidean aurkitu diren zailtasunak, arautegi baten helburu desegokiak salbatzeko trikimailuak, espazio esperientzia jakin bat lortzeko asmoak, ikusten ez diren instalakuntzen sormen-soluzioak, xehetasun material batek ekar dezakeen kontakizuna... Guztiek osatzen dute profesioa, eraikinaren eraikuntza-lanak bukatzean espazioa bizi dutenena bada ere. ●

FOOTYCOMIMAGES OPENVERSE

Zein leku izan behar du futbolak eskolan?

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Ikerrek 7 urte ditu eta sentitzen du eskolan bakarrik geratzen ari dela, bere adineko gainerako mutilek futboleant jokatzen dutelako jolas-garaian, eta berak ez du futbola gustuko. Futbolak duen gehiegizko protagonismoari aurre egiteko estrategia bideratu nahi du ikastetxeak, eta gaia landu duten eskolen esperientziei begira jarri dira. “Baloirik gabeko eguna(k)” orokortu egin dira han-hemenka, alegia patio orduan ezin da baloiarekin jolastu egun horietan; jolastokia eraldatzeko proiektuetan ere, futbolzentrismoari aurre egitea izan ohi da helburuetako bat eta futbol-zelaiak eskola erdigunetik bazterrerara eramán izan dituzte adibidez, baina futbol zelai edo pistarik gabeko ikastetxerik zaila da irudikatzen Euskal Herrian. Azken finean, futbola mugatzeko ideia mahaiganeratzten denean, erresistentziak ez dira gutxi.

Ikerren ama Maiteren hitzei tiraka (izenak aldatu dizkiet), bada zer gogoetatu: “Jolas libre mugatu gabe, eskoletako patioetan gertatzen diren dinamiketan eragiteko gaitasuna dugula uste dut, eta hezitzaile eta irakasleei dinamika batzuk sustatu edota oztopatzea dagokiela: nola eragin, inor ez dadin baztertuta gelditu? Zer eskaini, neska-mutilek elkarrekin eta berdintasunez jolastu dezaten?”. Izan ere, mutil guztiei futbola gustatzea ezinezkoa dela abiapuntu hartuta, zergatik dabilta (ia) denak futboleant? Ze presio, mekanismo eta dinamika daude atzean?

“Arazoa ez da kirola bera, baizik eta kirol horrek gure gizartean duen esanahia, eta ondorioz, haurren artean sortzen duen dinamika. Edozein kirol ez da neutroa, gure gizartean txertatuta dago, eta balore eta konnotazio batzuk ditu atxikita. Futbolaren kasuan, eliteko eredu komertziala da haurrek imitatzen dutena, maskulinitateari eta lehiakortasunari oso lotua. Gure gizartean, mutikoa bazara, futboleant ona izateak ez dauka beste kirol batean ona izateak dituen konnotazio eta ondorio berdinak”, gehitu du Maitek. Ildo horretan, futbol trebeziari lotuta, “haurren arteko desoreka oso handia da, eta horrek haurren arteko botere harremanak eta bazterketak areagotzen ditu. Kirolaz modu parte-hartzaile eta hezitzailean gozatzeko, eta haurren artean harreman osasuntsuak eraikitzeke, garrantzitsua da kirol bakoitzak sortzen dituen dinamika aztertea, eta horrek dituen ondorioak baloratzea”.

Zein leku izan behar du futbolak eskolan? Nola sustatu bestelako jarduerak ludikoak eta aukera aniztasuna jolasetan? Bada zer hausnartu hezkuntza komunitateak. ●